

Otázka: Stanfordský experiment

Předmět: ZSV/Psychologie

Přidal(a): market

Stanfordský vězeňský experiment vyprojektoval v roce 1971 Philip Zimbardo, který chtěl dokázat, že chování člověka je ovlivňováno prostředím a rolami, kterou v něm zaujme. V Zimbardově pokusu jednání ovlivňovalo pouze zadaná sociální uspořádání, v původním plánu měl také experiment trvat dva celé týdny.

Tento experiment probíhal v areálu Stanfordské univerzity, tam nechal Zimbardo uměle vytvořit prostředí vězení. Dobrovolníci byli vybráni pomocí novinového inzerátu, kde jim bylo nabízeno 15 dolarů na den. Celkem se jich hlásilo 75, ale nakonec se experimentu zúčastnilo 24 dobrovolníků, kteří byli dostatečně mentálně zdraví a emočně nejstabilnější. Co se týče výběru pohlaví, zvolili pouze muže. Tito muži byli ze střední společenské vrstvy, tímto výběrem chtěl Zimbardo zúžit okruh pozorovaných lidí na sobě rovnou skupinu. Těchto 24 mužů bylo rozděleno do dvou skupin, 12 vězňů a 12 dozorců. Dozorci měli přesně kopírovat vzhled pravých dozorců, takže dostali oblečení, které bylo ve vojenském stylu, mimo jiné k jejich vzhledu Zimbardo přidal i zrcadlové sluneční brýle, které měli zamezit očnímu kontaktu. Jako jedno z hlavních pravidel bylo zakázáno jakékoliv fyzické trestání. Zimbardo se sám zúčastnil a převzal roli jednoho z „bachařů“, aby mohl být sám přítomen u průběhu celého výzkumu. Vězni byli oblečeni do dlouhých obyčejných halen a nebylo jim zpřístupněno žádné spodní prádlo. S dozorcí se jako vězeň nedalo jinak dorozumět než pomocí ohlášeného „vězeňského“ čísla. Za pomoci menšího řetězu kolem kotníku měli vězni mít jasno, jaké je jejich postavení. Při pobytu ve vězení měli málo spánku, nekvalitní matrace a velice málo jídla. Celý experiment začal už před nástupem do „vězení“, kdy každý jedinec měl být

na své trvalé adrese a aniž by o tom věděli je měla do svých domovů navštívit místní policie a zatknout je s obviněním za krádež a přepadení. Zatknutí bylo nasimulováno tak jako by bylo opravdové, všem zatčeným byla přečtena jejich práva, odebrali se jim otisky prstů a samozřejmě nesměly chybět fotky obličeje, všechny prohledali a následně odvedli do cel.

Celý tento experiment se rychle zvrtil a chování jak vězňů tak dozorců se projevilo v té nejtemnější stránce v jaké mohlo. Vězni byli šikanováni, ponižováni a netrvalo dlouho a propadli emocionálnímu vyčerpání a stresu. Hned druhý den experimentu se vězni vzbouřili a zorganizovali protest proti nelidským podmínkám, tato revolta skončila uklidněním celé situace ze strany dozorců hasícími přístroji, každodenní nástupy se obrátili v šikanu, celá tato situace a naprosté oddání do této role dozorce vyvrcholila do takového závěru, že vězni neměli na čem spát, po odejmutí matrací, za každou špatnou maličkost je čekal fyzický trest, hygienické potřeby směl vykonat ten kdo si je zasloužil, záchody čistili rukama, koupelny jim nebyli vůbec zpřístupněny a podle mého názoru to nejhorší: sexuální ponižování se dostalo na každodenní harmonogram.

Zimbardo vyšel s výsledky, které jasně vykazují, že více než jedna třetina dozorců projevovала sadismus, ale nikdy jim nikterak nezabránil. Dva vězni byli vykázáni z experimentu díky nadměrného projevu stresu. Ostatní neprojevovали ani menší zájem o ukončení projektu a bez problémů pokračovali dál ve své roli.

Celý experiment skončil šestý den ráno, kdy byl Zimbardo donucen všechny propustit na žádost jedné absolventky, která byla do Zimbarda zamilovaná. Ta náhodou viděla vězně, kteří byli vedeni do koupelen s papírovými taškami na hlavách a požádala Zimbarda o ukončení celého experimentu.

Zimbardo se ujistil na konci experimentu v jeho hypotéze, která jasně říká, že jedinec může skrývat svůj charakter, pokud se nachází v situaci, kde se musí přizpůsobit okolí a okolním podmínkám, v tomto případě autoritou. Jedinec se radši přizpůsobí dané situaci a nebude se řídit podle svého vlastního uvážení. Tento experiment byl užitečný v penitenciární oblasti ke zlepšení všeobecných poměrů, ve věznici Abu Graib, byl tento experiment znova zopakován v reálných podmínkách.